

İHTİYATİ TEDBİR VE İHTİYATİ HACİZ

İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz, davacının ileride haklı çıkması halinde menfaatinin korunması amacıyla yönelik başvurulan geçici hukuki korumalardır. Türk hukukunda yabancılik unsuru taşıyan davalarda ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararı vermeye yetkili mahkeme, icra hukukunun yer itibarıyla yetkili mahkemesi olacaktır.

İhtiyati Haciz: Türk hukukunda ihtiyati haciz kararı verme yetkisi, ihtiyati haciz talebinin dayanağını teşkil eden olayla ilgili olarak HMK'daki yer itibarıyla yetkili mahkemelere ait olacaktır. Yabancı devlet mahkemelerinde veya yabancı tahkimde görülen davalar lehine Türk mahkemeleri ihtiyati haciz kararı verebilir. Yabancı hakemlerin verdiği ihtiyati haciz kararları uluslararası alanda diğer devletler tarafından kabul edilmediğinden sadece verildiği ülke hukuku bakımından geçerli olur. Türk mahkemeleri, yabancı ülkede cereyan eden tahkim yargılama sürecinin taraflarının ileri sürdüğü ihtiyati haciz taleplerini koşulları bulunduğu takdirde kabul eder.

İhtiyati Tedbir: HMK'ya göre şartları varsa, uyuşmazlık konusu hakkında ihtiyati tedbir kararı verilebilir. Türk hukukunda ihtiyati tedbir konusunda dava açılmadan önce esas hakkında görevli ve yetkili mahkeme, dava açıldıktan sonra ise açılmanın görüldüğü mahkeme yetkilidir. İhtiyati tedbir kararlarının tanıma ve tenfiz mümkün değildir. Yabancı mahkemeler lehine Yetki Anlaşması yapıldığı durumlarda da Türk mahkemelerinin ihtiyati tedbir kararı verme yetkileri devam eder. Dolayısıyla Türk mahkemelerinin esas hakkında yetkili olması bile; ihtiyati tedbir konusunda yetkilileri vardır.

Hukukumuzda dava açılmadan önce tedbir kararı alınmışsa, bu kararın devam edebilmesi için, kararın uygulanması talebinden itibaren 2 hafta içinde esas hakkında dava açılmalıdır. Bu kural, milletlerarası hükümlerden doğan davalar bakımından da aynen geçerlidir. Esas bakımından tahkim mahkemeleri yetkiliyse dava 30 gün içinde açılmalıdır.

TANIMA VE TENFİZ

Bir mahkeme kararı yalnızca verildiği ülkede hüküm ifade eder. Hiçbir devlet, kendi ülkesinde başka devlet mahkemelerinin verdiği mahkeme kararlarının resen icrasını kabul etmez. Yabancı mahkeme kararlarının Türk hukukunda hüküm doğurması, yabancı kararın niteliğine göre ya tanıması ya da tenfizi ile mümkün olur. Tanıma veya tenfiz kararının verilmesiyle birlikte yabancı mahkeme kararı, mahalli mahkeme kararı kuvvet ve niteliğini kazanır.

TANIMA: Yabancı bir mahkeme kararının kesin hüküm kuvvetinin yabancı bir ülkede tanınmasıdır. Tesbit kararları ve inşai kararlar tanınabilir. İcra kabiliyeti olmayan kararların tanınması söz konusu değildir.

TENFİZ: Eda davalarının yalnızca tanınması ondan beklenen sonucun doğması için yeterli olmaz. Dolayısıyla eda davaları bakımından tenfiz gereklidir. Tenfiz, kararın tanınmasına ek olarak aynı zamanda icra edilebilmesini ifade eder.

Tanıma-Tenfiz için Gerekli Şartlar:

MÖHUK'ta tanıma ve tenfiz karşılıklılık şartı dışında aynı koşullara tabi tutulmuştur. Karında aranan şartları taşıyan yabancı mahkeme kararlarının Türkiye'de tanınması ve tenfizi zorunludur. Tanıma ve tenfiz davalarında Revizyon yasası söz konusudur. Türk mahkemeleri tanıma veya tenfiz talebinde bulunan yabancı mahkeme kararının doğru olarak verilip-verilmediğini inceleyemez.

Tanıma ve Tenfizin ön Koşulları:

- 1- Yabancı devlet mahkemesi tarafından verilmiş bir ilâmın bulunması. Yalnızca ilâmlar tanıma ve tenfize konu edilebilir.
- 2- Yabancı mahkeme kararının hukuk davalarına ilişkin olması gerekir. İhtikar tesbiti Lex Fori yapılır.
- 3- Mahkeme kararı kesinleşmiş olmalıdır. Kararın kesinleşip-kesinleşmediği verildiği ülke hukukuna göre belirlenir.